Presentatie Eindverslag werkzaamheden en besluit Initiatiefgroep Behoud Kerkgebouw Puiflijk 5 januari 2017

Werkzaamheden en besluit

Tijdens de druk bezochte inventarisatiebijeenkomst van 11 februari 2015 in het kerkgebouw van Puiflijk bleek er ruim voldoende draagvlak, voor onderzoek door de initiatiefgroep naar mogelijkheden om het karakteristieke kerkgebouw te behouden voor, en ten behoeve van het dorp en Druten-Zuid (zie: https://johannespuiflijk.nl/2015/03/03/verslag-inventarisatiebijeenkomst-kerkgebouw-puiflijk-11-februari-2015/). De aanleiding voor deze bijeenkomst en daaruit voortkomende opdracht aan de initiatiefgroep was het gebouwenplan van het bestuur van de gefuseerde parochie, waarin is opgenomen dat de kerk in januari 2017 gesloten wordt en in de verkoop gaat (zie: http://parochiefranciscusenclara.nl/gebouwen/algemeen/) .

Direct na deze is de initiatiefgroep aan de slag gegaan met o.m. het opstarten van werkgroepen op het gebied van bestuurlijke, financiële en juridische zaken, evenementen en beheer. Ook heeft een werkgroepje bezoeken gebracht aan soortgelijke groepen in het land, om van hun ervaringen te leren (zie: https://johannespuiflijk.nl/werkgroepen/). Om de achterban op de hoogte te houden, is er een website en digitale nieuwsbrief ontwikkeld. Verder hebben wij, tijdens het tweede jaar, meegewerkt aan het project ‘Adopteer een kerk’ (zie https://johannespuiflijk.nl/2016/09/17/collegas-op-bezoek/). Behalve inzicht in de ervaringen en werkwijzen van min of meer vergelijkbare groepen, heeft ons dat contacten in de wereld van religieus erfgoed opgeleverd.

Op basis van:

- de door diverse mensen uit de achterban aangedragen suggesties,
- de ingewonnen informatie o.m. bij vergelijkbare groepen elders in het land,
- vooral de bijdragen van de werkgroepen n.a.v. gevraagde adviezen

is de initiatiefgroep tot de conclusie gekomen dat haar inzet moet zijn:

1. overdracht van het gebouw aan de Stichting Oude Gelderse Kerken (SOGK);
2. het om-niet realiseren van de overdracht, want dat is voor de SOGK een voorwaarde;
3. de voorwaarden scheppen voor een zo reëel mogelijk beheers- en exploitatieplan;
4. daaraan toegevoegd, naarmate de haalbaarheid van overdracht minder waarschijnlijk leek: overdracht van al onze informatie en overlegresultaten

(parochiebestuur, SOGK, project) aan een evt. vervolggroep, waarna pas opheffing initiatiefgroep.

Daartoe zijn wij in gesprek gegaan met het parochiebestuur, bijna maandelijks, met als belangrijkste resultaat:

- gelegenheid voor besluitvorming en mogelijkheid voor overleg met het bestuur van de SOGK;
- gezamenlijke deelname aan het project 'Adopteer een kerk';
- suggesties voor financiering van de aankoopsom, incl. een aanbod voor een rentevrije, langlopende lening en het aanbod om ons tijdig in contact te brengen met een potentiële koper.

Verder zijn wij het gesprek aangegaan met (een delegatie van) het SOGK-bestuur (voorzitter, lid en bestuurssecretaris) – al heeft het wel enige tijd geduurd voordat de eerste afspraak kon worden gemaakt. Bovendien moest ook een enige vertraging worden ingebouwd, omdat het ons (SOGK en wij) zinvol leek om te wachten op het beleidsplan van de inmiddels aangetreden bisschop De Korte. De uiteindelijke resultaten van deze gesprekken zijn:

- duidelijkheid over de condities waaronder de SOGK in principe bereid is om ons kerkgebouw over te nemen (alleen om-niet, sluitende exploitatie);
- duidelijkheid over de condities waaronder het Bisdom in principe bereid is het kerkgebouw aan de SOGK (of andere partner) over te dragen (betalen gevraagde koopsom, zeer beperkte gebruiksmogelijkheden i.c. respecteren van de zgn kwaliteitsnota);
- de expliciete bevestiging dat in principe ons kerkgebouw niet van een evt. overname is uitgesloten;
- het afwijzen van ons verzoek tot overname op basis van de zeer beperkende voorwaarden die het Bisdom stelt en de formele belemmeringen die daardoor worden opgeworpen waardoor veel activiteiten in het gebouw onmogelijk worden;
- de wetenschap dat ons kerkgebouw op z'n vroegst in 2019 als mogelijke overnamekandidaat op de lijst zou komen;
- het aanbod om 'de deur naar ons toe open te houden' en ons desgevraagd met advies en informatie te ondersteunen.

Op grond van het voorgaande heeft de initiatiefgroep besloten de opdracht aan de achterban terug te geven, omdat:

1. het parochiebestuur en het bisdom niet bereid zijn het gebouw om-niet over te dragen aan de SOGK;
2. de SOGK niet in staat en bereid is om te betalen voor het verwerven van ons gebouw;
3. de SOGK de voorwaarden voor een reële exploitatie niet aanwezig acht, gezien de voorwaarden van het bisdom, en alleen al daarom ons kerkgebouw niet op de lijst van mogelijke overnamekandidaten wil plaatsen;
4. wij het niet haalbaar en ook niet gepast achten om geld voor een koop in te zamelen; daarmee zouden wij geld wegtrekken uit onze achterban dat wij voor een eerste inrichting en exploitatie hard nodig hebben.

Presentatie
Op donderdagavond 5 januari 2017 heeft de voorzitter van de initiatiefgroep, dhr. Jan Piek (JP), tijdens een zeer goed bezochte bijeenkomst in de Puiflijkse kerk (122 bezoekers) de opdracht na een uitgebreide toelichting aan de achterban teruggegeven.

Na zijn welkomstwoord ging hij als eerste in op de redenen, waarom de initiatiefgroep zo lang niets inhoudelijks van zich heeft laten horen. Als belangrijkste reden hiervoor noemde hij het zeer regelmatige overleg met het parochiebestuur, waarin getracht is voor Puiflijk maatwerk en een win-win-situatie te creëren. Daarbij kwam na verloop van tijd, het overleg met de Stichting Oude Gelderse Kerken (SOGK). Ook de benoeming van de nieuwe bisschop en mogelijk daarmee samenhangend nieuw beleid, vroeg om extra tijd en vertrouwelijk overleg. Hij benadrukte, dat de vele gesprekken met het parochiebestuur en, later, het overleg met de SOGK, zondermeer open en wederzijds respectvol verlopen zijn. Verder lichtte hij toe waarom de initiatiefgroep er van heeft afgezien, om 'met de pet rond te gaan' voor het bij elkaar brengen van het gevraagde koopbedrag van € 48.000 toen uiteindelijk bleek dat aan de hoogte van dit bedrag niet te tornen was. Geld voor aankoop ophalen, zou waarschijnlijk de opbrengst negatief hebben beïnvloed van zowel de Actie Kerkbalans als van het verkrijgen van gelden voor een eerste inrichting, aanpassing van het gebouw en jaarlijkse exploitatie (minimaal geschat op resp. € 30.000 en € 10.000). Bovendien waren er voor sommige leden ook principiële bezwaren.

Wat uiteindelijk de doorslag gaf voor de initiatiefgroep om de opdracht aan haar achterban terug te geven, waren de eisen die het bisdom stelt aan de verkoop van een kerkgebouw. Deze zijn dermate rigide en gekoppeld aan zware boetebepalingen, dat een reële exploitatie onmogelijk is. Voor de SOGK, die hierover in december uitgebreid met de staf van het bisdom heeft gesproken, waren deze zeer beperkende bepalingen alleen al een reden om af te zien van overname van katholieke kerken, dus ook die van Puiflijk, hoe graag zij dat in principe ook wilde. Zijn teleurstelling en frustratie over deze opstelling klonken in de woorden van Jan Piek duidelijk door. "Het bisdom faalt in haar verantwoordelijkheid naar de gemeenschap en het cultureel erfgoed."

Ter afsluiting van zijn presentatie dankte hij de gehele achterban voor hun geduld en steun, en de collega's van de initiatiegroep en de werkgroepen voor hun inzet. Door een groot, duidelijk emotioneel geladen applaus werd deze dank en waardering onderstreept – al klonk er ook grote teleurstelling in door, die zeker uit de ogen van veel van de aanwezigen kon worden afgelezen.

Reacties en vragen
Na de pauze was er gelegenheid tot het stellen van vragen, het geven van reacties en het doen van voorstellen (max. 10 min. per persoon). Van deze gelegenheid werd door diverse aanwezigen gebruik gemaakt.

- Hoe kan het dat de kerk in Afferden aan een boeddhistische gemeenschap wordt verkocht, gezien de bepalingen die het bisdom aan een verkoop verbindt?
  Reacties: Geen idee. Meten met twee maten? Boeddhisme is geen religie.
- Waarom kan in Utrecht een kerk wel als islamitisch centrum worden herbestemd?
  Reactie: Geen idee.

- Suggestie: Op diverse vragen is nu geen antwoord mogelijk, maar misschien is het parochiebestuur wel bereid om op korte termijn te reageren?
  Reactie Ton Perlo (TP), vicevoorzitter parochiebestuur: Binnen 5 dagen zeker niet haalbaar, want sommige vragen moeten worden doorgesluisd naar deskundigen. Wel is hij bereid tot een terugkoppeling van de antwoorden, ook hier ter plaatse.
- Kanttekeningen en vragen via een tevoren aangekondigde presentatie door een van de parochianen bij m.n. de redenen en de onderbouwing van de voorgenomen verkoop van de kerken (zie bijlage 1).
- Voorstel: Laat een klein groepje parochianen de reëel geachte mogelijkheid uitwerken voor 1 april, hoe het kerkgebouw voor parochie en plaatselijke geloofsgemeenschap behouden kan blijven zónder financiële en personele last voor het parochiebestuur (zie bijlage 2).
  Reacties: Doen! Er is voldoende draagvlak; diverse mensen bieden zich aan om mee te denken en, straks, daadwerkelijke steun te bieden.
- Conflicteert het voorstel niet met het voornemen tot sluiting per 15 januari?
  Reactie TP: Kan niets toezeggen.
- Zorg er wel voor dat de Actie Kerkbalans, m.n. de financiële ondersteuning van de parochiële activiteiten (personeel, administratieve en materiële zaken), niet in het gedrang komt.
  Reactie: Terecht opgemerkt; er zal zeker voor worden gezorgd en past ook helemaal binnen het eerste uitgangspunt: Puiflijk-Druten-Zuid maakt deel uit van de gefuseerde parochie.
- Voorstel: Ga gezamenlijk aan de slag; parochiebestuur, bisdom en wij.
- Compliment voor TP; het is te waarderen dat hij onlangs tot het parochiebestuur is toegetreden en bereid is gebleken deze avond te reageren voor zover het in nu in zijn vermogen ligt.
  Reactie: Instemmend geknik en applaus.
- Oproep: De viering zondag 15 januari 11.00 uur is niet zozeer een sluitingsviering, als wel een viering waarin we stilstaan bij wat ons verbindt, wat er in ons kerkgebouw sinds 1868 is gevierd én bij het afscheid van dameskoor Sonore. Dus: wees welkom iedereen!
- Is de Maria-/gedachteniskapel nog wel openen na 15 januari?
  Reactie TP: Ja, zolang niet verkocht; kapel en kerk zijn immers van elkaar afgesloten.

Afsluiting

De initiatiefgroep heft zich hiermee op; toch ziet de voorzitter zich nog even als een soort interim en zegt toe om over de gemaakte afspraken met het bestuur in de persoon van TP telefonisch e.e.a. kort te sluiten. Verder geeft hij aan, dat een zo massale opkomst en inbreng kracht geeft. “Nu verder met wat als een duidelijke win-win-situatie kan worden gezien. Dank voor uw komst en veerkracht, voor als het nodig is!”

Puiflijk/Druten-Zuid, 9 januari 2017

bijlage 1 bij ‘Presentatie Eindverslag werkzaamheden en besluit Initiatiefgroep Behoud Kerkgebouw Puiflijk 5 januari 2017’

1. Laat financieel deskundigen de financiële situatie van de kerken in Puiflijk en Druten onderzoeken. Alle gegevens komen op tafel.
2. Laat onderzoeken welke gepensioneerde priesters en welk pastoraal medewerkers een nuttige taak kunnen vervullen in deze gemeenschap. (Het schrappen van gepensioneerden en pastoraal medewerkers op de lijsten van het bisdom dient te worden opgeheven (Wissink).

3. Enquêteer bij alle parochianen wie bereid is om mee te betalen aan het in stand van dit kerkgebouw.
4. Laat de parochianen ook een bedrag noemen dat ze willen besteden.
5. Enquêteer bij alle parochianen of ze bij sluiting van de kerk naar Druten zullen gaan.
6. Laat ook aangeven met welk bedrag zij dan de kerk in Druten willen ondersteunen.
7. Laat onderzoeken wie helemaal afhaakt bij sluiting kerk Puiflijk.
8. Laat de enquête opstellen en interpreteren door ervaren mensen.

H. Rolink, 5 januari 2017

bijlage 2 bij ‘Presentatie Eindverslag werkzaamheden en besluit Initiatiefgroep Behoud Kerkgebouw Puiflijk 5 januari 2017’

Plan om te komen tot Vrienden-van-De-Johannes-Puiflijk

Laat ik eerst de punten noemen waar ik voor mijn plan van uitga:

1. Onze geloofsgemeenschap Puiflijk/Druten-Zuid maakt deel uit van de gefuseerde parochie Franciscus en Clara – en dat is op zich goed. Onder de juiste voorwaarden, kunnen we elkaar versterken.
2. Voor de gedwongen fusies konden we als gemeenschap ons kerkgebouw dankzij inzet van velen – en één in het bijzonder – zelf in stand houden.
3. De belangrijkste reden voor het sluiten van onze ‘Johannes’, én de andere kerkgebouwen, is ‘de financiële positie van onze nieuwe parochie die zwaar onder druk staat met name door de kosten verbonden aan de in stand houding van de gebouwen.’ (gebouwenplan)
4. Bisschop De Korte bepleit maatwerk (NRC interview) en het zo lang mogelijk openhouden van kerken (VK interview).

Op basis van deze uitgangspunten ben ik ervan overtuigd dat het mogelijk is om ons kerkgebouw beschikbaar te houden voor onze parochie én geloofsgemeenschap zónder dat het parochiebestuur met de lasten daarvan te maken krijgt. Als plaatselijke, actieve en betrokken geloofsgemeenschap hier in Puiflijk en Druten-Zuid moet het mogelijk zijn de exploitatie en het beheer van het kerkgebouw over nemen zonder dat dat ten koste gaat van de begroting van de parochie. Dat zou bijvoorbeeld kunnen in de vorm van een stichting ‘Vrienden van de Johannes’, die voor het benodigde geld en inzet zorgt, terwijl het gebouw eigendom van de parochie blijft zonder dat zij daar zorgen over hoeft te hebben, financieel noch personeel. Sterker nog: de inzet vanuit onze gemeenschap voor de parochie zal dan, bij deze blijk van betrokkenheid en maatwerk, er zelfs op vooruit gaan, zowel financieel als qua vrijwillige inzet. Verkopen kan altijd nog – als de Vrienden het niet kunnen redden.

Om mijn overtuiging in deze, met feiten en toezeggingen te ondersteunen, stel ik voor om met een klein groepje op korte termijn aan de slag te gaan om voor eind februari een degelijk onderbouwd voorstel bij het parochiebestuur te hebben liggen – of, als dat uiteindelijk toch niet mogelijk blijkt, om daar bij de achterban en het bestuur verslag van te doen.

Mijn vragen aan u:

1. Is mijn plan in uw ogen realistisch?
2. In principe: wie is bereid het te steunen? financieel? met actieve medewerking (onderhoud, schoonhouden, enz.)?
3. Wie werkt mee het plan uit?

5 januari 2017,
Bert Beuving